

EVROPSKÝ PARLAMENT

2014 - 2019

Výbor pro právní záležitosti

2014/2253(INI)

20.4.2015

NÁVRH ZPRÁVY

k třicáté a třicáté první výroční zprávě o kontrole uplatňování práva EU (2012–2013)
(2014/2253(INI))

Výbor pro právní záležitosti

Zpravodaj: Kostas Chrysogonos

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ	7

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

k třicáté a třicáté první výroční zprávě o kontrole uplatňování práva EU (2012–2013) (2014/2253(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na 30. výroční zprávu o kontrole uplatňování práva EU (2012) (COM(2013)0726),
s ohledem na 31. výroční zprávu o kontrole uplatňování práva EU (2013) (COM(2014)0612),
 - s ohledem na zprávu Komise nazvanou „Zpráva o hodnocení projektu „EU Pilot““ (COM(2010)0070),
 - s ohledem na zprávu Komise nazvanou „Druhá zpráva o hodnocení projektu „EU Pilot““ (COM(2011)0930),
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 20. března 2002 o vztazích se stěžovatelem ve věcech porušení práva Společenství (COM(2002)0141),
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 2. dubna 2012 nazvané „Aktualizace sdělení o vztazích se stěžovatelem v případech uplatňování práva Unie“ (COM(2012)0154),
 - s ohledem na rámcovou dohodu o vztazích mezi Evropským parlamentem a Evropskou komisí¹,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 4. února 2015 o 29. výroční zprávě Komise o kontrole uplatňování práva Evropské unie (2011)²,
 - s ohledem na studii nazvanou „Dopad krize na základní práva v členských státech EU – srovnávací analýza“³,
 - s ohledem na články 52 a 132 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro právní záležitosti a na stanoviska Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin, Výboru pro ústavní záležitosti a Petičního výboru (A8-0000/2015),
- A. vzhledem k tomu, že článek 17 Smlouvy o Evropské unii (SEU) stanoví základní úlohu Komise jako „strážkyně Smluv“;
- B. vzhledem k tomu, že podle čl. 6 odst. 1 SEU Listina základních práv Evropské unie má stejnou právní sílu jako Smlouvy a je určena orgánům, institucím a jiným subjektům

¹ Úř. věst. L 304, 20.11.2010, s. 47.

² Úř. věst. C 51 E, 22.2.2013, s. 66.

³ Tematická sekce C: Občanská práva a ústavní záležitosti pro Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (2015).

Unie, a dále členským státům, výhradně pokud uplatňují právo Unie (čl. 51 odst. 1 Listiny základních práv);

- C. vzhledem k tomu, že podle čl. 258 odst. 1 a 2 SFEU má-li Komise za to, že členský stát nesplnil povinnost, která pro něj ze Smluv vyplývá, vydá o tom odůvodněné stanovisko a může předložit věc Soudnímu dvoru, pokud daný členský stát nevyhoví stanovisku ve lhůtě stanovené Komisí;
- D. vzhledem k tomu, že rámcová dohoda o vztazích mezi Evropským parlamentem a Evropskou komisí stanoví sdílení informací o veškerých řízeních pro porušení povinnosti zasláním formálního dopisu, ale nepokrývá neformální postup EU-Pilot, který předchází zahájení formálního řízení pro porušení povinností;
- E. vzhledem k tomu, že článek 41 Listiny základních práv Evropské unie stanoví právo na uspokojivé správní řízení jako právo každého na to, aby jeho záležitost byla projednána nestranně a spravedlivě a v přiměřené lhůtě institucemi a orgány Unie, a článek 298 SFEU stanoví, že při plnění svých úkolů se orgány, instituce a jiné subjekty Unie opírají o otevřenou, efektivní a nezávislou evropskou správu;
- F. vzhledem k tomu, že článek 51 Listiny základních práv Evropské unie omezuje povinnost členských států postupovat v souladu s Listinou na situace, kdy aplikují právo EU, ale nestanoví podobné omezení na povinnosti, které z listiny vyplývají pro orgány, instituce a jiné subjekty EU;
- G. vzhledem k tomu, že v souvislosti s nedávnou finanční krizí v eurozóně uložily orgány a instituce EU členským státům a následně vtělily do aktů sekundárního práva EU opatření, která Listinu základních práv Evropské unie přímo porušují;
 - 1. připomíná, že podle článku 17 SEU Komise odpovídá za zajištění provádění právních předpisů Unie včetně Listiny základních práv Evropské unie (čl. 6 odst. 1 SEU), jejichž ustanovení jsou určena orgánům, institucím a jiným subjektům Unie a dále členským státům výhradně pokud uplatňují právo Unie (čl. 51 odst. 1 Listiny základních práv EU);
 - 2. vítá 30. a 31. výroční zprávu Komise o uplatňování práva Unie, a konstatuje, že podle těchto zpráv byly hlavními oblastmi, v nichž členské státy v průběhu roku 2012 řádně neuplatňovaly právo EU, doprava, ochrana zdraví a spotřebitelů, ochrana životního prostředí a otázky týkající se vnitřního trhu a služeb, zatímco v roce 2013 byly nejvíce problematické oblasti životního prostředí, ochrany zdraví a spotřebitelů, vnitřního trhu a služeb a oblast dopravy;
 - 3. konstatuje, že snížení počtu případů opožděného provedení v roce 2012 ve srovnání s předchozím rokem bylo způsobeno zejména tím, že v roce 2012 bylo ve srovnání s předchozími léty zapotřebí provést transpozici méně směrnic; uznává však, že statistiky za rok 2013 prokazují skutečný pokles případů opožděného provedení, neboť počet těchto případů dosáhl na konci tohoto roku pětiletého minima, což lze vnímat jako kladný výsledek zavedení zrychleného postupu u sankcí v případě neprovedení do čl. 260 odst. 3 SFEU;

4. poukazuje na to, že nárůst počtu nových případů EU Pilot během zkoumaného období a pokles počtu otevřených případů neprovedení ukazuje, že prosazování právních předpisů EU není ani dostatečně transparentní, ani nepodléhá žádné skutečné kontrole ze strany stěžovatelů a zúčastněných stran, a vyjadřuje politování nad tím, že navzdory svým opakovaným žádostem má Parlament stále nedostatečný přístup k informacím o postupu EU Pilot a nevyřízených případech;
5. zdůrazňuje, že EU byla vytvořena jako Unie založená na hodnotách právního státu a dodržování lidských práv (článek 2 SEU), znovu opakuje, že důsledný monitoring jednání a opomenutí orgánů a institucí členských států a EU je nanejvýš důležitý, a vyjadřuje své znepokojení nad počtem peticí zasílaných Parlamentu a stížností zasílaných Komisi, pokud jde o problémy, které Komise údajně vyřešila;
6. je si vědom toho, že hlavní odpovědnost za správné provádění a uplatňování právních předpisů EU mají členské státy, ale zdůrazňuje, že tato skutečnost neznamená, že by orgány a instituce EU byly při přijímání sekundárních právních předpisů EU zproštěny povinností dodržovat primární právo EU či rozhodovat o sociální, hospodářské a jiné politice a tyto politiky provádět a stanovovat v souvislosti s nimi požadavky na členské státy;
7. vyjadřuje obavy, že přísná úsporná opatření, která orgány EU uložily zadluženým členským státům EU a která byla následně ještě před provedením ve vnitrostátním právu včleněna v období, k němuž se vztahují obě posuzované výroční zprávy, do aktů sekundárního práva EU, zejména radikální škrty v oblasti veřejných výdajů, vedou k tomu, že veřejné správě a soudním orgánům členských států je do značné míry znemožněno převzít odpovědnost za řádné provádění práva EU; dále zdůrazňuje, že některé politiky, k nimž jsou členské státy nuceny přistoupit, jako je např. privatizace veřejných statků, představuje přímé porušení zásad, na nichž je EU založena (článek 345 SFEU stanoví, že členské státy mají svrchovanou pravomoc, pokud jde o úpravy vlastnictví, které se rozhodnou uplatňovat);
8. je proto velmi znepokojen skutečností, že v souvislosti s uzavíráním memorand o porozumění, na jejichž základě se zavádí ekonomické ozdravné programy, se po členských státech požaduje, aby jednaly v rozporu se svou povinností dodržovat základní práva, a domnívá se, že tento vývoj závažným způsobem ohrožuje legitimitu EU jako celku;
9. pokládá často vyjadřovaný názor Komise, že memoranda o porozumění nejsou akty EU, a proto se na ně nevztahuje Listina základních práv EU¹, za sporný a rád by zdůraznil, že všechny orgány a instituce EU jsou vázány Smlouvami a Listinou, i když jednají jako členové skupin mezinárodních věřitelů (v rámci tzv. trojky); vyjadřuje politování nad tím, že výroční zprávy Komise, ECB a Rady posuzující ekonomické ozdravné programy členů eurozóny ukládají členským státům EU povinnosti, které jsou v rozporu s cíli a hodnotami Unie uvedenými ve Smlouvách a Listině;

¹ Viz např. odpovědi Komise na tyto otázky k písemnému zodpovězení, které položili poslanci Evropského parlamentu: E-7535/2014, E-7778/2014 a E-10616/2014.

10. s politováním proto konstatuje, že Rada, Komise a ECB samy ne vždy dodržují Smlouvy a ne vždy pomáhají členským státům v řádném provádění práva EU, čímž závažným způsobem ohrožují podporu EU ze strany veřejnosti a přesvědčení o její legitimitě;
11. vybízí orgány a instituce EU, aby plnily svou povinnost a při vytváření předpisů sekundárního práva a rozhodování o politikách v řadě různých oblastí dodržovaly primární právo EU a aby rovněž plnily svou povinnost pomáhat všemi dostupnými prostředky členským státům EU v jejich úsilí o dodržování hodnot a zásad Unie v době úsporných opatření a rozpočtových omezení;
 - o
 - o o
12. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Tato zpráva představuje stanovisko zpravodaje k uplatňování práva EU v období let 2012 a 2013, přičemž vychází mj. z 30. a 31. výroční zprávy Komise o kontrole uplatňování práva EU. Zpravodaj se domnívá, že pokud jde o zajištění toho, aby členské státy dodržovaly právo Unie, hrají stížnosti a petice občanů zásadní úlohu. Zpravodaj však poznamenává, že zatímco Komise se domnívá, že EU Pilot je zavedená pracovní metoda, v dokumentu o aktualizaci sdělení o vztazích se stěžovatelem o ní není jediná zmínka a nikde se neodkazuje na práva či ochranu stěžovatele v rámci postupu EU Pilot. V zájmu posílení práv občanů a zajištění transparentnosti při řízení o nesplnění povinnosti zpravodaj proto navrhuje, aby bylo v souladu s článkem 298 SFEU a za podpory článku 41 Listiny základních práv přijato nařízení, které by upravilo různé aspekty administrativní fáze řízení o nesplnění povinnosti a postupu, jenž tomuto řízení předchází, včetně oznámení, závazných časových lhůt, práva na slyšení, povinnosti odůvodnit rozhodnutí a práva každé osoby na přístup ke své složce.

Období, které hodnotí tyto dvě výroční zprávy, však bylo spíše výjimečné v důsledku úsporných opatření, jež členským státům uložila tzv. trojka (Komise, Evropská centrální banka a mezinárodní měnový fond). Tato skutečnost vede k tomu, že zadlužené členské státy EU jsou nuceny porušit své ústavní a mezinárodní povinnosti spojené s dodržováním základních lidských práv.

Dopad úsporných opatření na dodržování základních a lidských práv vyvolává znepokojení v rámci Spojených národů¹ a Rady Evropy², ale také v Evropském parlamentu.

Na analýzu dopadů úsporných opatření v Belgii, na Kypru, v Řecku, Irsku, Itálii, Španělsku a Portugalsku se zaměřila studie nazvaná „Dopad krize na základní práva v členských státech EU“³, kterou nechal vypracovat Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci. Ze studie vyplývá, že úsporná opatření se velmi negativně odrazila především na hospodářských a sociálních právech, přičemž postihla zejména právo na vzdělání, zdravotní péči, práci a důchod. Předmětem zkoumání bylo také právo na přístup ke spravedlnosti, které „má zásadní význam pro plné a účinné požívání veškerých dalších práv“. Bylo zjištěno, že reakce na protestní akce byly tvrdé, což vedlo k zvýšené policejní intervenci a přijetí zákonů, které ještě více omezily svobodu projevu a shromažďování. V uvedené zprávě se dále konstatuje, že mezi právy, na něž měla úsporná opatření negativní dopad, jsou také právo na bydlení, právo na vlastnictví, pracovní práva, svoboda informací, právo na sociální zabezpečení, právo na vodu a práva cizích státních příslušníků. Ze studie rovněž vyplývá, že určité skupiny osob jsou v rozporu se zásadou rovnoprávnosti neúměrně omezovány, pokud jde o požívání svých práv.

Zpravodaj by na závěr rád zdůraznil, že některé z hlavních politických rozhodnutí, která jsou členské státy nuceny na pokyn orgánů EU učinit, jako je privatizace veřejných statků, představuje porušení ustanovení primárního práva EU, např. článku 345 SFEU, v němž se

¹ Dokument OSN A/HRC/25/50/Add.1

²

<https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=2664103&SecMode=1&DocId=2215366&Usage=2>

³ http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/510021/IPOL_STU%282015%29510021_EN.pdf

uvádí, že „Smlouvy se nijak nedotýkají úpravy vlastnictví uplatňované v členských státech“. Tato zásada, která byla začleněna do Schumanovy deklarace a která je od té doby součástí všech smluv, má zajistit, aby byla respektována rozhodnutí členských států týkající se vlastnictví určitých společností, jež poskytují služby veřejnosti.